

ของกินคนเมือง

มาลา คำจันทร์

แมงนูน

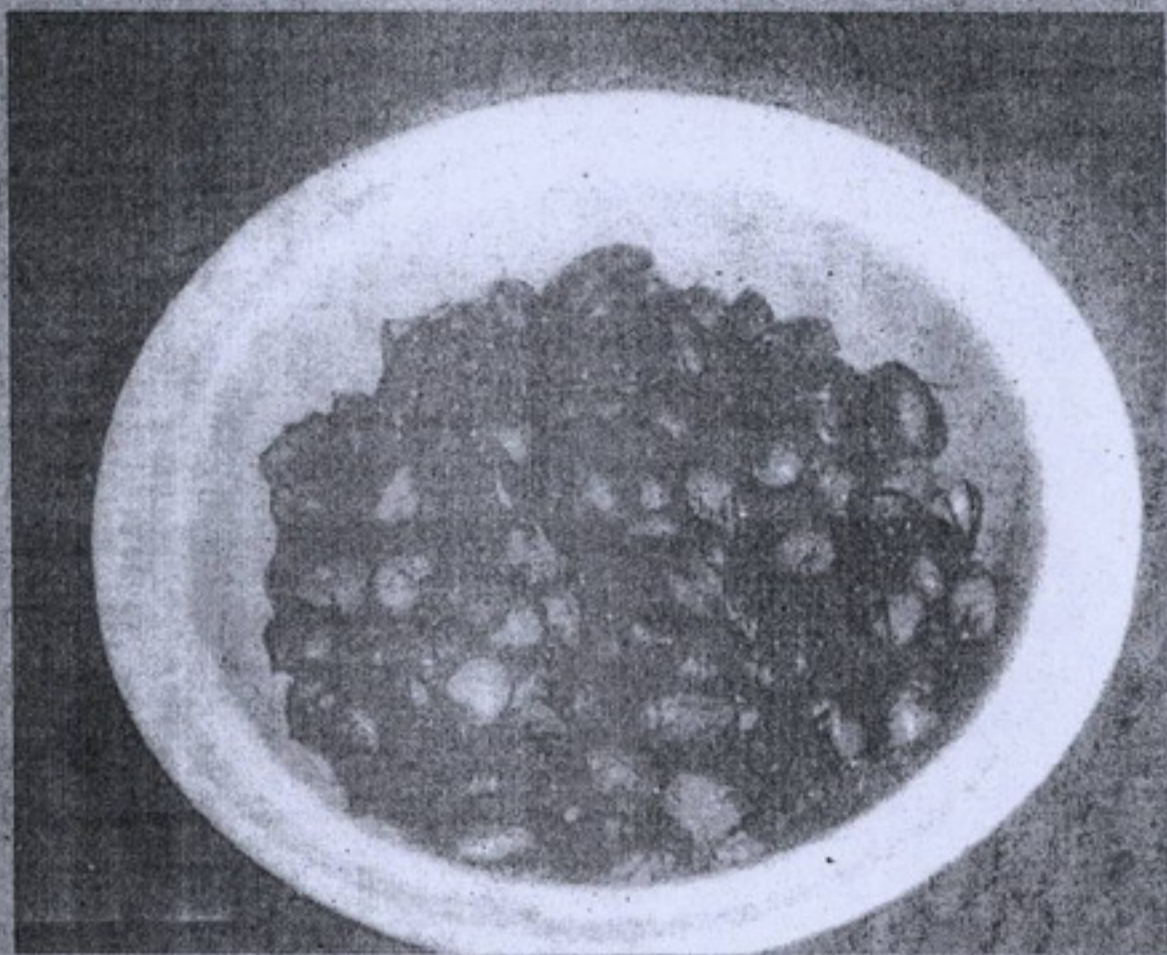
ทหลายคนเคยกิน แต่เชื่อว่าอีกหลายๆ คนคงยังไม่เคยกินเจ้าแมลงชนิดนี้ เป็นแมลงหน้าแล้งที่มักออกมาในช่วงที่ต้นไม้แตกใบอ่อนตอนฝนทวีตกลงมาแล้ว ชื่อมันว่าแมงนูน ทางอีสานเรียกแมงจิ้งนูน

มีหลายขนาด คาดว่าคงมีหลายพันธุ์ ตัวเล็กๆ ขนาดใหญ่กว่าเมล็ดมะละกอนิดหน่อยก็มี ขนาดเท่าเมล็ดมะขามก็มี ตัวใหญ่ๆ โตกว่าหัวแม่มือก็มี แต่เจ้าตัวโตๆ มักเหม็นเขียว ลู็ขนาดเล็กกว่าไม่ได้ มักเอามาควักกิน ใส่เกลือเล็กน้อยพอมีรสเค็มปะแล่มๆ บางคนก็เอาไปแกงกับผักกาด รสชาติไม่เลิศเลอถึงขนาดใครๆ ก็ฝึกไม่หากิน แต่ก็พอปะทะปะทั่งยังชีวิตให้อยู่ต่อไปได้ในช่วงร้อนแล้งอาหารการกินฝืดเคืองขนาดหนัก

เป็นการต่อสู้ เป็นการดิ้นรนกระเสือกกระสนของคนพื้นบ้านพื้นเมืองที่แทบทุกอย่างขึ้นอยู่กับธรรมชาติ หากธรรมชาติไม่รุนแรงเกินไป ร้อนก็ไม่ร้อนสุดๆ หนาวก็ไม่หนาวสุดๆ คนก็อยู่ไปได้ไม่เดือด

ร้อนรุนแรงอะไร แต่เดี๋ยวนี้ดูเหมือนธรรมชาติจะมีแนวโน้มไปสู่ความรุนแรงที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ความทุกข์ร้อนของคนก็เลยเพิ่มความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

อาหารอาจไม่ขาดแคลนเหมือนแต่ก่อนเพราะวิทยาศาสตร์ทางด้านอาหารเจริญมากขึ้น ผลผลิตสินค้าอาหารได้มากขึ้น แต่ความเดือด

ร้อนทางกายและใจเหมือนไม่ลดลง คนไม่ได้เดือดร้อนแต่เรื่องอาหารการกินเหมือนแต่ก่อน แต่มีความทุกข์ร้อนอื่นเชิญเรื่องอื่นเพิ่มเข้ามา เช่นว่าร้อนจัดๆ ลมไม่พัด แล้งเชิญยาวนาน พอฝนเทมาโครมเดียว น้ำหลากท่วม เป็นต้น

แมงนูนหรือแมงจิ้งนูนเป็นแมลงที่พักตัวอยู่ในดิน แต่แรกก็เป็นด้วงเป็นหนอนกินใบไม้ ผุแล้วค่อยกลายรูปเป็นแมลงตัวป้อมๆ มีปีกแต่ไม่มีหาง รอเวลาเหมาะสมค่อยออกจากดิน ไม้ที่อยู่กันเป็นหมู่เป็นพวก หรือเป็นกลุ่มใหญ่อย่างแมงมัน แต่อยู่โดดเดี่ยวตัวใครตัวมันเหมือนกว้าง พอฝนตกลงมา อากาศคลายความร้อน ต้นไม้ผลิใบอ่อน แมงนูนจะออกจากดินบินมากินยอดไม้ ที่มันชอบกินก็ได้แก่อยอดมะขาม ยอดหอมพอเป็นต้น มันออกมาตอนใกล้ค่ำ หากจะจับก็เอาไฟไปส่อง จักไม้ไฟแห้งเป็นแค้หรือคอปไฟ เอาไฟไปลวกตัวมัน มันจะตกลงบนดิน บางตัวก็บินหนีไปได้ แต่หากโดนไฟลวกจนบาดเจ็บก็บินไม่ขึ้น บางคนก็ใช้วิธีละเลงกาวบนหน้าเสื่อ แล้วเขย่ากิ่งมะขามหรือกิ่งหอมพอให้มันหล่นลง ปีกมันติดกาวก็บินไม่ขึ้น บางคนก็ใช้วิธีเอากระบอกไม้ไผ่มัดติดปลายไม้สอยแล้วเอาไปเขี่ยมัน มันตกใจก็ปล่อยมือปล่อยตีนจากยอดไม้ ก่อนจะกางปีกบินมันจะตกลงสู่ก้นกระบอกแล้วก็บินไม่ขึ้น

สมัยนี้ง่าย มีไฟฟ้า ใช้ไฟล่อมันบินมาตอมไฟ ทาถึงน้ำหรือกालะมังใหญ่ๆ ด้กรอไว้ที่โคนเสา พอมันบินเหนียวก็มักร่วงลงในน้ำ เรามีมือก็วักเอา วักเอา

สมัยก่อน แมงนูนคั่วกับเกลือก็พาคำข้าวลงคอได้คล่อง สมัยนี้สิ้นคนเรานาขึ้น รับรสชาติยากขึ้น ก็เลยมีวิธีพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงเพิ่มรสชาติให้แหลมคมขึ้น เช่นบางคนเอาไปอบเนย หรือคั่วกับเนย ก็อร่อยดีเหมือนกัน แต่มักจะถูกเลื่อนชั้นลงมา คือเลื่อนจากอาหารกลายเป็นของกินเล่น หรือเป็นกับแกล้มของคอบีร์ทั้งหลาย แต่ในเขตชนบทแรมแค้นทั่วไป คนก็ยังเอามาควักเกลือกินอยู่ ไปตามตลาดบ้านนอกห่างไกลทั่วไป ยังมีแมงนูนคั่วเกลือขายอยู่ ไม่แพงอย่างแมงมันเพราะไม่ใช่แมลงยอดฮิต กองใหญ่ๆ เต็มกอบเต็มกำจนล้นมือ ราคายี่สิบบาทเท่านั้นเอง

หากแรงเงินพอไหวก็ช่วยซื้อมากเหอะ กินไม่กินเป็นอีกเรื่อง

ซื้อเพื่อพียงเศรษฐกิจโดยรวมของชาวบ้าน เพื่อกระจายรายได้ไปสู่รากหญ้า รอแต่เงินผันหรือเงินผลาญของรัฐบาลคงไม่ไหว ยิ่งให้มาชาวบ้านก็ยังเป็นหนี้ ยิ่งกู้ยาก็ยิ่งฟุ่มเฟือยแล้วเม็ดเงินทั้งหลายก็โดนดูดไปสู่ธุรกิจที่มาเป็นคณะรัฐบาล